

PERE ROSSELLÓ BOVER

CARTES DE SALVADOR GALMÉS I SANXO
A LLUÍS NICOLAU D'OLWER

INTRODUCCIÓ

Les cartes de Mn. Salvador Galmés i Sanxo (Sant Llorenç del Cardassar, 1876-1951) a Lluís Nicolau d'Olwer (Barcelona, 1888 - Mèxic, 1961) aquí aplegades sobretot fan referència a les gestions i a les dificultats del primer per continuar l'edició de l'obra lulliana després de la seva ruptura amb Mn. Antoni M. Alcover.¹ Són, a més —com ha assenyalat Montserrat Vilà—, un «testimoni de la simpatia amb què Nicolau contemplà, des del primer moment, l'esforç de Galmés en la seva empresa editora. Simpatia i, caldria afegir, suport».²

Les divergències entre Alcover i Galmés havien començat cap a 1917, per una opinió diferent sobre els criteris de transcripció dels textos lullians. Ara bé, en bona mesura, la confrontació entre ambdós era una conseqüència de les males relacions que el canonge manacorí mantenia amb un ampli sector dels intel·lectuals mallorquins i, sobretot, amb l'Institut d'Estudis Catalans. Aleshores Mn. Alcover es trobava immers en nombrosos afers, entre els quals hi havia les seves batalles contra els «instituters» i la preparació del Diccionari, que li restaven tot el temps. Per aquest motiu, mantenia desateses les tasques com a President de la Comissió Editora Lulliana.³ Mentrestant, Mn. Galmés continuava transcrivint els manuscrits lullians, sense que la

1. Vegeu Pere ROSSELLÓ BOVER, *L'obra de Salvador Galmés i Sanxo (1876-1951)* (Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1988), ps. 47-67.

2. Montserrat VILÀ i BAYERRI, «Per ço car és obra d'amor»: *Lluís Nicolau d'Olwer i alguns aspectes del lullisme de les primeres dècades del segle XX*, «Randa», núm. 48 (2002), p. 86.

3. Francesc de B. MOLL, *Un home de combat (Mossèn Alcover)* (Palma, Editorial Moll, 1962), p. 232.

seva feina pogués donar cap fruit, ja que l'edició estava paral·litzada. A més, el trencament entre Alcover i l'Institut d'Estudis Catalans era un entrebanc per a la publicació dels volums lul·lians, ja que rebien una subvenció d'aquesta entitat. El problema econòmic s'agreujà quan el 1918 va començar a perillar l'ajut que l'edició de les obres de Lull rebia, en forma d'adquisició d'exemplars, per part del Ministeri d'Instrucció Pública. Aleshores, la situació econòmica esdevingué perillosa, per la qual cosa Galmés insistia en la necessitat que la Comissió Editora Lul·liana es reunís per tal de trobar-hi una solució. Mn. Alcover, però, aclaparat per altres afers, s'inhibia del problema.

El 15 d'octubre de 1919 Mn. Salvador Galmés va convocar pel seu compte la Comissió Editora Lul·liana per tal de prendre una decisió sobre si s'havia de suspendre l'edició o s'havia de continuar i en quins termes. La reunió se celebrà al domicili de Joan Alcover, amb l'assistència de Miquel Costa i Llobera, Gabriel Llabrés, Salvador Galmés i el poeta de *Cap al tard* i amb l'absència de Mn. Antoni M. Alcover i Miquel Ferrer. A la reunió es decidí la dissolució de la Comissió Editora Lul·liana i que Galmés continuàs l'edició pel seu compte, per la qual cosa li traspassaven els manuscrits, exemplars, paper, fotocòpies, etc. propietat de la Comissió. Mn. Alcover, en assabentar-se'n, mostrà el seu desacord amb la decisió presa, que interpretà com una dimissió dels reunits com a membres de la Comissió Editora Lul·liana i va crear una nova Comissió Editora, que va mantenir fins el març de 1923, quan el plet entre Alcover i Galmés arribà al seu final. Galmés va reclamar a Alcover que li lliuràs els materials de la Comissió que tenia, a la qual cosa el canonge es negà i s'obrí un plet entre ambdós, que arribà a les instàncies eclesiàstiques de Roma. El 19 d'octubre de 1919 Mn. Alcover s'emportà del Col·legi de La Sapiència a casa seva el material que reclamava per tal que Galmés no es pogués fer amb ell. Tot considerant que els exemplars lul·lians editats eren de la seva propietat, material i intel·lectual, Mn. Alcover va cobrir els llocs de la portada i de l'interior on figurava el nom de Salvador Galmés com a director de l'edició i com a autor de la transcripció amb una trinxera de paper on ell figurava com a «editor». I, en un altre lloc, afegí la llegenda següent:

«La transcripció directa i confrontes dels codis lulians aprofitats per aquesta edició, introducció, variants i correcció de proves del present volum és obra de Mn. Salvador Galmés, que feu baix de la meua direcció i inspecció i subjectant-se an el pla trassat del Mestre Mateu Obrador i Bennàsser, feyna que li paguí fins a doblar i malla segons lo establert ab el mateix Mestre Obrador, lo mes egregi dels lulistes moderns.

Antoni M^a. Alcover, pre.»⁴

A més, Antoni M. Alcover va regalar molts dels exemplars a entitats religioses. Encara, entre l'abril i el juny de 1922, s'originà una violenta polèmica a la premsa mallorquina, en la qual varen intervenir Antoni M. Alcover, Miquel Ferrà i Salvador Galmés, entorn de l'afer de l'edició luliana.

Mn. Salvador Galmés va continuar la feina de transcriure i editar l'obra luliana fins l'any 1938, en plena Guerra civil, en què va aparèixer el darrer volum preparat per ell, encara amb el patrocini de l'Institut d'Estudis Catalans. Entre 1923 i 1938 varen aparèixer nou volums d'obra luliana, editats per la Diputació Provincial de Barcelona i l'Institut d'Estudis Catalans. L'edició luliana va rebre, a més, altres ajuts. Per les cartes que aquí transcrivim, sabem que l'Institut d'Estudis Catalans adquiria el paper —elaborat per la casa Guarro— en què s'havien d'imprimir els volums, i l'enviava a Palma, on els llibres s'estampaven i es relligaven a la impremta Amengual i Muntaner. Aquest procediment obligava a mantenir un contacte molt directe amb l'Institut d'Estudis Catalans, que pagava la seva part de l'edició amb l'aportació de material. Això explica la intensa relació epistolar entre Galmés i Nicolau d'Olwer.

L'any 1910 Salvador Galmés havia succeït en la direcció de l'edició luliana Miquel Ferrà, el qual mantenia una profunda amistat amb Lluís Nicolau d'Olwer. A Barcelona, juntament amb Agustí Calvet «Gaziel», Ferrà i Nicolau visitaven Agustí Duran a la seva casa de Cervera i organitzaven «aquelesques», com si ells tres fossin bruixes.

4. Ho copiam d'un exemplar procedent del fons dels franciscans de Mallorca: *Obres de RAMON LULL. Arbre de Sciencia...*, tom I (Palma de Mallorca, Comissió Editora Lulliana, 1917), p. v.

La Setmana Santa de l'any 1916 Nicolau d'Olwer havia visitat Mallorca: s'havia allotjat a la Cartoixa de Valldemossa, en companyia dels germans Ferrà, havia visitat Joan Alcover, havia conegut «bona part de la intel·lectualitat de l'illa» i havia encetat «una col·laboració en les revistes i publicacions insulars que s'allargaria fins a la dècada dels 30».⁵ Aquestes relacions culturals i amistats personals reforçaren en Nicolau d'Olwer el sentiment d'unitat i de germanor cultural entre Catalunya i les Balears. L'any 1917, en un moment de gran prestigi per a Nicolau d'Olwer com a professor universitari i com a intel·lectual, fou nomenat membre adjunt de l'Institut d'Estudis Catalans i l'any següent passà a ésser-ne numerari. A més, el novembre de 1917 havia sortit elegit regidor per Barcelona per la Lliga Regionalista, càrrec del qual va prendre possessió el gener de 1918. A l'ajuntament Nicolau fou nomenat Tinent d'Alcalde el 1920 i formà part de la Comissió de Cultura, liderada per Jaume Bofill i Mates, fins l'any 1922, any en què es retirà per tal de retornar a les tasques d'estudi i d'investigació. Com a membre de l'Institut d'Estudis Catalans —on vivia de prop els atacs de Mn. Antoni M. Alcover contra la institució— i com a regidor de l'Ajuntament de Barcelona, Lluís Nicolau d'Olwer era un enllaç adient per a Mn. Salvador Galmés per ajudar a l'edició lul·liana. Amb la creació d'Acció Catalana el mes de juny de 1922, Nicolau reprengué la seva activitat política, tot ocupant en la nova formació diversos llocs de responsabilitats. A més, entre 1922 i 1923, va dirigir el periòdic «La Publicitat», que Acció Catalana havia adquirit el l'agost de 1922. El maig de 1923 Nicolau d'Olwer fou elegit diputat provincial, després que Acció Catalana obtingués un gran avanç i la Lliga experimentàs un dur retrocés. D'aquesta manera, també gestionà davant la Mancomunitat els ajuts que Galmés li sol·licitava per editar l'obra de Ramon Llull. Ara bé, les cartes de Galmés, tot i que comparteixen l'ideari nacionalista de Lluís Nicolau d'Olwer, es distancien clarament dels posicionaments més radicals d'Acció Catalana, sobretot en relació als fets del 2 de maig de 1923, en què militants del

5. Montserrat VILÀ I BAYERRI i Joan MOLAR I NAVARRA, *Lluís Nicolau d'Olwer*, dins *Correspondència entre Lluís Nicolau d'Olwer i Jaume Bofill i Mates* (Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1999), p. 11.

partit assaltaren la seu de la Lliga i s'enfrontaren a la policia, i a l'actitud del partit després de l'avanç en les eleccions de vuit dies més tard. Galmés, en canvi, pensa que és necessària una entesa entre les forces nacionalistes d'Acció Catalana i de la Lliga (cartes X i XI).

Aquesta col·laboració entre Salvador Galmés i Lluís Nicolau d'Olwer degué durar fins l'abril de 1931, any en què acaben les cartes conservades. Aleshores, tot i el fracàs electoral del Partit Catalanista Republicà —en què Acció Catalana i Acció Republicana s'havien fusionat—, Lluís Nicolau d'Olwer, amb el suport explícit de Francesc Macià, fou nomenat Ministre d'Economia del govern provisional de la República, presidit per Niceto Alcalá Zamora. Començava d'aquesta manera una etapa molt diferent de la seva trajectòria personal i intel·lectual. Per una banda, aquestes cartes palesen l'efectivitat de les gestions de Nicolau i, per una altra, la disposició de Salvador Galmés a tirar endavant l'edició lul·liana, fins i tot posant-hi no tan sols feina, sinó també diners si feia falta. Així, la lletra del 16 de juliol de 1922 Galmés expressa així els seus pensaments:

Remerciï efusivament la vostra intervenció en aquest afer. Heu conseguit en dies lo que jo no havia conseguit en anys.

Si no obtenim algunes subvencions o al mancos suscripcions mes (de les Diputacions catalanes, Mancomunitat, Ajuntament de Barcelona, etc.) el meu treball haurà d'esser gratis, i si me falla la Diputació de Balears, hi hauré de posar del meu peculi; però així i tot, estic consentit a prosseguir.

Transcrivim vint-i-set cartes de Salvador Galmés i Sanxo a Lluís Nicolau d'Olwer, procedents de l'Arxiu «Lluís Nicolau d'Olwer», conservat a l'Abadia de Montserrat. També copiam una carta (III) de Nicolau a Galmés i dues (VI i VIII) de la casa paperera Guarro, relacionades amb l'edició lul·liana, conservades en el mateix arxiu. Hem optat per transcriure amb absoluta fidelitat els originals, sense practicar-hi cap tipus de correcció. Només en alguns casos afegim entre claudàtors les lletres de paraules incompletes i indicam amb un interrogant, també entre claudàtors, els casos de lectura difícil. Finalment, agraïm a l'amic Josep Massot i Muntaner haver-nos assabentat de l'existència d'aquest epistolari —que completa la col·lecció de cartes de

Salvador Galmés reproduïdes al volum 4 de les seves *Obres Completes*—⁶ i haver-nos-en tramès les fotocòpies.

PERE ROSSELLÓ BOVER
Universitat de les Illes Balears

EPISTOLARI

I

[DE SALVADOR GALMÉS A LLUÍS NICOLAU D'OLWER]

Sr. D. Lluís Nicolau d'Olwer
Barcelona

Molt Sr. meu i amic: Per indicació de l'amic en M. Ferrà m'adresco a V. demanant-li si es possible obtenir subvenció per seguir la publicació de les *Obres lullianes*.

Mn. Alcover ara (encara no es públic ni crec prudent publicar-ho) ha constituïda una nova Comissió editora amb uns quants adlateres seus.⁷ En vista de lo qual m'he decidit a seguir jo la publicació interrompuda, i mon interès principal es treure a llum un nou tom abans que els cismàtics alcoverians tenguen temps de treure-lo a llum ells.

Estic disposat a treballar gratis, si cal; però crec tenir un cert dret a l'ajuda de vostès.

Compt només amb la subvenció de la Diputació de Barcelona (50 exemplars). La de la Diputació de Balears i de l'Ajuntament de Palma,

6. Salvador Galmés i Sanxo, *Articles, pròlegs i altres treballs. Epistolari. Obres Completes / 4*. Pròleg i edició a cura de Pere Rosselló Bover (Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat / Ajuntament de Sant Llorenç des Cardassar, 2001).

7. Els membres de la nova Comissió Editora Lulliana creada per Mn. Alcover eren Miquel Ferrer, Miquel Alcover —germà de Mn. Alcover—, Bartomeu Salvà, Jaume Espases, Andreu Pont, Jeroni Massanet —l'advocat de Mn. Alcover— i el mateix Antoni M. Alcover. Més tard, Francesc de B. Moll en formà part i en fou el secretari. Aquesta Comissió, tot i que es reuní en moltes ocasions a causa dels plets que s'originaren entre Alcover i Galmés, no arribà a donar cap fruit quant a edició de textos de Ramon Llull.

crec que serà nostra si publicam i les presentam un volum nou abans que Mn. Alcover.

Seria possible obtenir una subvenció de l'Ajuntament de Barcelona? En cas afirmatiu, de quants d'exemplars?

Les diputacions de Girona, Lleida i Tarragona, se subscriurien per alguns exemplars enc que només fossen 10 cadascuna?

La Mancomunitat i l'Institut d'E. C. podrien encarregar-se de suministrar-nos el paper? Si això fos possible, podrien comenar-lo vostès meteixos a ca'n Guarro, i si ens enviaven *immediatament* 20 o 25 resmes de paper igual a l'emprat fins al present en l'edició lulliana, començarien la tirada totduna, i jo li promet que a final d'any hi hauria publicat el tom II del *Arbre de Sciencia*.

Fins ara feiem la tirada de 550 exemplars i s'en col·locaven (comptant-hi els 100 que prenia el Ministeri d'Instrucció pública) uns 300, de manera que'n sobraven a ran de 250. Crec que podríem reduir la tirada a 400 o a 350, ja que es dubtosa la subscripció de l'esmentat Ministeri.

En els toms que anirien publicant (que serien exactament iguals an els publicats fins ara) faríem constar que se publicuen sota el patronat de l'Institut d'E. c. o de la Mancomunitat o així com V. m'indicaria.

L'amic en M. Fortesa,⁸ l'enterarà verbalment de les gestions que estic realitzant per reconstituïr la Comissió editora sota la presidència de D. Jaume-Lluís Garau,⁹ Intendent militar. No s'en espanti!

Li prec me contesti amb urgència, car en la premsa o via que farem, està l'èxit. Si V. necessita mes dades, li suplic se prenga la molestia de comunicar-m'ho.

Repetesc que, al meu entendre, lo mes expeditiu seria que Vs. ens pagassen i ens enviassen el paper, comptant unes 20 o 25 resmes per volum, que solen esser de 25 fulls de 16 planes cadascun. Nosaltres ja ens arreglaríem per pagar les despeses d'impremta.

8. Es refereix a Miquel Forteza Pinya (Palma, 1888 - 1969), enginyer, poeta, dramaturg i assagista.

9. Jaume Lluís Garau (Palma, 1858-1936), militar i escriptor, fou autor de nombrosos articles de caràcter històric i col·laborador del «Bolletí de la Societat Arqueològica Lulliana». Va reunir una important biblioteca que, en part, va deixar a l'Ajuntament de Palma.

Si feiem suscripcions noves (d'alguns ajuntaments catalans?) ja aniria millor.

Amb tota consideració som affm. s. seu
in Xt.

Salvador Galmés

C/s. Almudaina, 8
Palma de Mallorca, 9 de juliol de 1922.

II

[DE SALVADOR GALMÉS A LLUÍS NICOLAU D'OLWER]

Sr. D. Lluís Nicolau d'Olwer
Barcelona

Molt Sr. meu i amic: Rectificant la meva lletra anterior sobre la prosecució de l'edició lulliana, li he de manifestar que no me basta que Vs. ens paguin el paper; car no comptant amb mes suscripció que la dels 50 exemplars de la Diputació de Barcelona i la dels particulars que servia la casa Verdaguer (que calculo en uns vuitanta) resulta una collocació de 130 exemplars que a 12 pessetes 50 cèntims exemplar son 1625 ptes. Doncs bé: els impressors me demanen 82'50 ptes. per full (de 16 planes) i cada tom té uns 25 fulls, que pujarien 2062'50 ptes. De manera que jo tendria una perdua econòmica de mes de 400 ptes. per tom, sense haver de cobrar res p'el meu treball.

Ademés, suposant que Vs. m'aidassen, no es possible sortir a llum un tom abans de finar l'any, com jo assegurava a V., sino que se necessitarien uns nou mesos per editar-lo.

Valga la rectificació.

Esper ordres seues, i el salut coralment

Salvador Galmés

C/s. Almudaina, 8
Palma de Mallorca, a 13 de juliol de 1922.

III

[DE LLUÍS NICOLAU D'OLWER A SALVADOR GALMÉS]

13-VII-1922

Mn. Salvador Galmés

Mallorca.

Benvolgut amic:

En Miquel Fortesa va donar-me la vostra carta, amb la bona fortuna que avui teniem sessió a la Filològica i hem pogut tractar del vostre afer.

Abans havia jo demanat preu a can Guarro, i m'han dit que seria de 60 pts. resma; calgent 20 o 25 resmes per tom, com me dieu, puja el paper de 1200 a 1500 pt. L'Institut està d'acord amb enviar-lo vos. Ara no el tenen; diu que estaran de mes o mes i mig per fabricar-lo.

Vos sabreu si per Mallorca us convé més que hi haja altre cop c. editora. Dit inter nos [?], si vos heu de fer-ho tot, no veij molt clar el paper de la tal com.

Envieu-me el projecte de portada, constant el patronatge de la «S.F. d'I.d'E.C.» ¿Direu alguna cosa de ço ha esdevingut de la c. alcoveriana? Si és així, envieu-nos-ho també, perquè ja sabeu les males relacions amb Mn. Toni, i perquè involuntàriament [?] no hi hagués cap paraula que pogués semblar posada per nosaltres, que sempre hem tingut la norma de no dir-li res. Buscau-me també a l'adreça on cal enviar el paper.

Molt content d'intervenir en aquesta qüestió i de que les obres de M. Ramon vagin sortint, us saluda af. vostre devot amic

PS. Mentre ve el paper podeu anar corregint [?].

IV

[DE SALVADOR GALMÉS A LLUÍS NICOLAU D'OLWER]

Sr. D. Lluís Nicolau d'Olwer

Barcelona

Estimat amic i senyor: Rebi la vostra del 13 que's degué creuar amb una meva (una mica pessimista) que vos adreçà a l'Ateneu. Do-

nau per no escrita la primera part i subsistent només lo que us dic del temps que serà necessari per publicar un nou volum: 7 o 8 mesos a comptar des de que rebrem el paper.

Aquest el podeu enviar als Srs. Amengual i Muntaner — Impremta — Carrer del Conquistador — Palma de Mallorca. Basta que m'enviïn 20 resmes, car no més farem la tirada de 325 exemplars, i les 20 resmes bastaran per un tom. Ja us avisaré per les altres 20 resmes necessàries p'el tom III d'*Arbre de Sciencia*.

Estic gestionant la subvenció de 600 pessetes anuals de la nostra Diputació provincial; i si les gestions donen resultat faré constar el patronatge de la Diputació al peu de la portada, en la forma que veureu en la nota o *Advertencia* adjunta.

La vostra observació sobre la conveniència o utilitat de reconstituïr la Comissió Editora és molt justa. D. Miquel Costa, D. Joan Alcover, Don Joan Rosselló de Son Fortesa, i D. Pep Ramis d'Aireflor, ja m'havien dit que creien sobrava tal Comissió, per lo qual jo ja havia desistit de reconstituïr-la. Per lo únic que m'havia plagut, era per no fer cap canvi a la portada. Per lo demés, ja que ells, qui al parèixer hi podrien tenir quelcom a dir, hi vénen a bé, jo no tenc res que oposar-hi.

Vos enviï adjunta l'*Advertencia* que (si no us desplaï) anirà al davant del tom II d'*Arbre de Sciencia*, i al dors de la 2ª fulla, o sia a la 4ª pagina, hi trobareu el projecte de la portada. Feis-me les observacions que calguen, i remeteu-me l'*Advertencia*.

Demà dia 17 o demà-passat, rebré contestació de la casa impressora —Amengual i Muntaner— si o no volen imprimir les obres que jo publicaré; car fins ara només han contestat amb evasives. Totduna vos tornaré escriure per que, en cas afirmatiu, com esper, pogueu donar pressa a ca'n Guarro.

Remercii efusivament la vostra intervenció en aquest afer. Heu conseguit en dies lo que jo no havia conseguit en anys.

Si no obtenim algunes subvencions o al mancos suscripcions mes (de les Diputacions catalanes, Mancomunitat, Ajuntament de Barcelona, etc.) el meu treball haurà d'esser gratis, i si me falla la Diputació de Balears, hi hauré de posar del meu peculí; però així i tot, estic consentit a prosseguir.

Vos agrairé m'envieu la vostra adreça, per si hi ha alguna cosa urgent poder-vos-hi adreçar la correspondència.

Grans mercès per la vostra gestió, ràpida i eficaç, i per la vostra benvolença en vers de mi. Estigau segur de la meva mes fervent devoció i afecte en vers de vos.

Ben vostre, affment. in Xto.

Salvador Galmés

C/s. Almudaina, 8
Palma de Mallorca, a 16 de juliol 1922.

V

[DE SALVADOR GALMÉS A LLUÍS NICOLAU D'OLWER]

Sr. D. Lluís Nicolau d'Olwer
Barcelona

Car amic i senyor: La contestació, que esperava, de la casa impressora, es afirmativa. Cal, doncs, donar pressa a can Guarro per tal que a mitjan mes d'agost, *lo mes tart*, ens enviïn el paper. A principis de mes, ja començaran a compondre.

Estic molt animat. Si aconseguim algunes suscripcions mes, me donaria per satisfet.

Les gestions per conseguir la subvenció de la nostra Diputació, hauran de romandre suspeses, fins passat l'estiu. Ara tal volta foren prematures i podrien tenir mal resultat, ja que no puc esperar la me donin totduna, sino que caldrà presentar —al menys— alguns fulls tirats; i si ara ja ho removiem, tal volta s'en enteraria qui no convé en sapia res. Tenc preparat el terror, i n'estic esperançat.

Si repetesc les mercès i me plau oferir-me de bell nou i en quesvulla. affm. s. i amic in Xto.

Salv. Galmés

C/s. Almudaina, 8.
Palma de Mallorca, a 19 de juliol 1922.

VI

[DE LA PAPERERA GUARRO A LLUÍS NICOLAU D'OLWER]

Vda. de Wenceslao Guarro
 Barcelona 28 Juliol 1922
 Sr. Lluís Nicolau d'Olwer
 Ciutat

Benvolgut amic,

He rebut la vostra carta del 25 cort. i de conformitat amb el seu contingut, posaré immediatament en curs de fabricació el paper destinat a l'edició de les obres de Ramón Llull. Excuso dir-vos que les 20 raimes que es necessiten pel primer volum seran activades amb un interès i urgència ben especial.

Molt afectuosament vos saluda

[Signatura indesxifrabable]

VII

[DE SALVADOR GALMÉS A LLUÍS NICOLAU D'OLWER]

Sr. D. Lluís Nicolau d'Olwer

Senyor i amic molt car: Tenim dos plecs (de 16 pàgines cadascún) composts i a punt de tirar. Totduna que'ns arribarà el paper les tirarem. Caldria que, si no li ocasiona molestia, donàs pressa a Can Guarro.

L'imprensa no més se volgué comprometre a tirar dos plecs cada mes, de manera que necessitarem cosa d'un any a treure a llum el II tom d'Arbre de Sciencia.

La nova Comissió editora *alcoveriana* sé que intenta veure si a les bones conseguirà de mi que les entregui les fotocopies que jo tenc de la Comissió editora vella, entre les quals i especialment desijen les fotocopies dels dos m.ss. d'Arbre de Sciencia. Les passaré tant com podré, per guanyar temps, i a la fi les diré que no.

Vaig escriure als Presidents de les Diputacions provincials de Girona, Lleida i Tarragona, per demanar-los que se suscriguessen per alguns exemplars. Fins ara, i ja fa quinze dies, negú m'ha contestat. Si Vs. tenien manera i avinentesa de recomenar la petició, tal volta conseguiria alguna cosa.

Me dispensi tanta molestia, i l'abús quasi de confiança que me prenc amb V. Fins ara es V. l'únic protector d'eficacia amb que compto.

Lo de la Diputació de Balears no ho puc intentar fins d'ací devers mig any.

Son affm. s. i amic devotíssim in Xto.

Salvador Galmés

C/s. Almudaina, 8
Palma de Mallorca, a 14 d'agost de 1922.

VIII

[DE LA PAPERERA GUARRO A LLUÍS NICOLAU D'OLWER]

Vda. de Wenceslao Guarro
Barcelona 1 setembre 1922

Sr. Dn. Lluís Nicolau d'Olwer
Cestona

Molt senyor meu:

En resposta a la seva molt atenta del 17 Agost proppassat, m'és plaent manifestar-li que les 20 raimes del paper destinat a l'edició de les obres de Ramón Llull, seran enviades, segons m'indica, a Mallorca a primers de la setmana entrant.

Aprofito amb molt de gust aquesta avinentesa, per saludar-lo atentament.

Vda. de Guarro
per
Ruap [?]

IX

[DE SALVADOR GALMÉS A LLUÍS NICOLAU D'OLWER]

Palma de Mallorca, 27 de sepbre. 1922

Sr. D. Lluís Nicolau d'Olwer
Barcelona

Car amic i senyor: Fins ahir no vaig rebre el paper de can Guarro per les O. de R. Lull. No us havia escrit mes prest esperant poder-vos-ne acusar rebut.

Fins dia 15 del que correm no vaig rebre una carta vostra datada el dia 16 d'agost passat. No caldria fer-ne esment, ja que's referia al paper avui ja rebut, si no fos per remerciar-vos una volta més, l'interès que us heu pres per fer tirar envant l'edició.

De Roma he rebut un questionari molt concís i molt concret per contestar-lo, aduïnt a l'ensems les proves i els documents que acreditin el meu dret. El *meteix* questionari ha rebut el meu adversari, (amb-dós per conducte de la Curia episcopal de Mallorca) amb encarrec de contestar dins breu temps.¹⁰

Per la meva part n'estic molt satisfet, car el puc contestar aduïnt textos de Mn. Alcover, favorables a la meva pretensió.

Som sempre coralmment vostre in Xto.

Salvador Galmés

C/s. Almudaina 8.

10. Es tracta d'algun dels tràmits del plet que va obrir davant la Santa Seu contra Mn. Alcover. Al final, però, la Sagrada Congregació del Concili va retornar el problema al bisbe de Mallorca, que se n'havia inhibit, i li ordenà la resolució del conflicte. Ambdues parts litigants hagueren de nomenar tres religiosos com a representants, un per cada un i un tercer per a ambdues, els quals el 14 de desembre de 1923 arribaren a una solució de compromís.

X

[DE SALVADOR GALMÉS A LLUÍS NICOLAU D'OLWER]

Sr. D. Lluís Nicolau d'Olwer
Barcelona

Distingit senyor i molt car amic: Vaig sentir vivament l'atropell de que foreu víctima i n'haguí forta indignació, en axí com m'alegrí moltíssim del guariment de la vostra «bella ferida».¹¹

Mes ara, per bona amistat i amor al ideal comú, permeteu-me vos diga que, vista des d'aquí, l'actitut dels vostres sembla una mica massa estrident, i adhuc tem que sia eixorca, en descrèdit personal del element director i en perjui dels alts interessos que defensau. Tota lluita intestina consumeix energies qui's podrien i deurien esmerçar en l'enrobustiment del cos social qui la suporta, i més quant aquest ha de lluitar amb altres enemics. No tenc els elements de judici que vosaltres teniu ni conec els motius de la vostra actitud, però, sien quins sien, cal parar esment en el mal efecte que produeix al espectador i en les conseqüències que poden esdevenir d'una intransigència duita més enllà del que cal o pot comportar el moment històric. Ara, a mon pobre entendre, sembla una regressió de polisme, i crec seria molt més profitosa una coral intelligència civil ab aquells altres elements qui defensen els propis ideals, intelligència que segurament les contendria dins limits racionals i les faria rectificar procediments d'un eclecticisme desacreditat i contraproductent.

No vejau en lo dit altra cosa que un viu desig d'armonia per bé comú, i un enlairat sentiment d'afecte en vers vos i en vers l'amic de mos temps d'estudiant, en Jaume Bofill i Mates, a qui, us prec, saludeu en nom meu en tenir-en avinentesa.

11. Galmés fa referència als aldarulls del 2 de maig de 1923, en què els locals de la Lliga foren assaltats per un grup de militants exaltats d'Acció Catalana, en protesta pel frau electoral que s'havia promogut des del partit regionalista per tal de no concedir-los un diputat. Durant aquests fets es produïren enfrontaments entre els manifestants i la policia a la plaça d'Urquinaona, on Acció Catalana tenia la seu. Lluís Nicolau d'Olwer fou agredit en aquests incidents per un policia, que amb un sabre li causà dues ferides a la cara.

I ara passem a altra cosa.

La publicació del tom II d'«Arbre de Sciencia» fa la seva via. Esper que p'el setembre o octubre estarà llest. Emperò vaig patir error de càlcul sobre el nombre de fulls, car en tendrà de 29 a 30, en lloc dels 25 que vaig calcular. De manera que me mancaràn unes quantes resmes de paper. P'el tom III, en canvi, me bastaràn 20 resmes. Així es que si no n'hi ha de fabricat, n'haurieu de comanar 25 resmes i cuidarvos de que m'arribassen abans de mitjàn setembre. Al menys que m'en enviïn quatre o cinc resmes; de lo contrari hauriem d'estar aturats en l'època que més lleu a l'impremta, car més enllà del octubre tenen l'aglomeració del treball de final d'any, i ens exposariem a que'l tom no pogués sortir fins al any qui vé.

El president de la Diputació de Balears, per mediació del amic Guillem Forteza,¹² ha acordat me paguin la subvenció de 600 pessetes, però el comptador (qui es alcoverià) hi oposa inconvenients legals, i no sé com se resoldrà en definitiva. Ja vos ne donaré compte i raó.

La Mancomunitat i l'Ajuntament de Barcelona, creïs, se subscriuràn per 30 i 20 exemplars respectivament, o sien 50 exemplars entre abdós?

Perdonau-me les molesties que vos don, i comptau ab l'afecte sincer i fervent de vostre on affm.

in Xto.

Salvador Galmés

Palma de Mallorca, a 31 de maig de 1923.

12. Guillem Forteza Pinya (Palma 1892-1943) fou arquitecte i urbanista. Com a polític, presidí del Centre Regionalista de Mallorca (1917) i, després, s'incorporà al Partit Liberal, formació política per la qual fou regidor de l'Ajuntament de Palma i batlle de la ciutat des del gener a l'octubre de 1923.

XI

[DE SALVADOR GALMÉS A LLUÍS NICOLAU D'OLWER]

Sr. D. Lluís Nicolau d'Olwer
Barcelona

Molt distingit senyor i car amic:

Ja fa una quinzena de dies vos escriguí. Dispensau-me la inoportunitat de la materia i del moment.

Ara'm cal donar-vos la mes fèrvida enhorabona per la vostra victòria personal i per l'empenta donada als nostres ideals. Vos vull fer avinent, emperò (i no ho prengueu a mal, car neix de viu afecte i bona intenció) que encara, me sembla, no es hora de menysprear forces per petites que sien, sino de aplegar-en, contra l'enemic comú. No oblideu que lo primer de tot es emprendre la gran tasca, o més ben dit, continuar-la, de nacionalitzar tota la terra, també Valencia i Mallorca, i lo demés vendrà d'afegitó.¹³

Ara me permetreu que vos repetesca ço que us deia en ma última lletra, per si no la teniu a ma, sobre l'edició de les obres lul·lianes.

Pel setembre o octubre, si a Deu plau, estarà llest el tom II d'Arbre de Sciencia. Emperò vaig patir error de càlcul sobre el nombre de fulls, car en tendrà de 29 a 30, en lloc dels 25 que jo calculava. De manera que mancaràn unes quatre resmes de paper. Pel tom III en canvi, me bastaràn una vintena de resmes. Per tant, si a can Guarro hi ha paper fabricat, me podrien enviar 25 resmes (per tot el tom III i per lo que'm mancarà del II) en tenir avinentesa i com més prest millor; però si no n'hi ha de fabricat s'en haurien de comenar 25 resmes, i procurar m'arribassen (al menys 4 ò 5) abans de mitjàn septembre, de lo contrari ens hauriem d'aturar, i tal volta no podria sortir el tom dins l'any que correm.

Vos prec tengau l'amabilitat de cuidar-vos-en aviat.

La Diputació de Balears m'ha pagada la subvenció que té consignada per la publicació. Gràcies a Déu!

13. Es refereix als resultats electorals de les eleccions provincials del 10 de juny, en què Nicolau sortí elegit diputat pel districte II de Barcelona. Aquestes eleccions suposaren un fort cop per a la Lliga i provocaren la dimissió de Francesc Cambó.

Vos demanava si la Mancomunitat i l'Ajuntament de Barcelona, creis, se subscriurien per 30 i 20 exemplars respectivament. Me convendria saber-ho.

Tot demanant-vos indulgència per aquest *enfadós* que som, m'encomàn en la vostra gràcia, i me repetesc sempre ben vostre ab el més coral afecte.

Salvador Galmés

C/v. Almudaina, 8
Palma de Mallorca, a 17 de juny de 1923.

P.S. Vos prec vullau contestar-me.

Val.

XII

[DE SALVADOR GALMÉS A LLUÍS NICOLAU D'OLWER]

Sr. D. Lluís Nicolau d'Olwer
Barcelona

Molt car senyor i amic: Vos adjunto l'original de la *Advertència* que penso posar al davant del tom II d'*Arbre de Sciència*, que, Deu volent, sortirà a llum a la primeria del pròxim octubre. Vé a esser la mateixa que vos vaig consultar l'any passat; però hi he feta alguna variança i vull que Vs. me digueu si o no l'aproveu tal com queda ara.

Vaig rebre d'hora les 25 raimes de paper, que per encàrrec de Vs. m'enviareu de Can Guarro. Mercès!

Desig saber si totduna que estarà llest el nou tom, puc enviar a la Diputació de Barcelona els 50 exemplars que solia pendre. En cas afirmatiu (si no manau altra cosa) les ho enviaré per conducte de la llibreria «Verdaguer», i además vos agrairia me diguesseu la manera de poder cobrar el seu import.

Si he d'enviar exemplars (quants?) a la Mancomunitat i a l'Ajuntament de Barcelona, me convendria saber-ho. He adquirit 10 collec-

cions enteres dels toms publicats (sense les alteracions y grolleries alco-verianes)¹⁴ i me convendria col·locar-les. Si la Mancomunitat i l'Ajuntament en volien pendre quatre cascún, me ferien favor.

He seguida, d'aquí estant, la vostra actuació, i no'm desplaui. Vos en felicito.

Som sempre ben vostre, in Xt.

Salvador Galmés

C/v. Almudaina, 8

Palma de Mallorca, 17 de setembre. 1923

P.S.

Vos prec me remeteu l'original adjunt, com més prest millor, ab les correccions o advertencies que bé us semblaràn. Val.

Memories a l'amic Fortesa, si l veis.

XIII

[DE SALVADOR GALMÉS A LLUÍS NICOLAU D'OLWER]¹⁵

Sr. D. Lluís Nicolau d'Olwer

Molt car senyor i amic: El tom II de *Arbre de Ciencia* està llest. Just falta cosir. Jo m'en vaig, fins a finals de més, a mon poble nadiu, i en venir me serà molt grat enviar-vos els dos primers exemplars, un per vos i l'altre per l'«Institut d'Estudis Catalans», en penyora de mon agraïment. Si voleu més exemplars per l'Institut, avisau-m'ho.

Convendria, vos sembla, publicar la noticia de la publicació del tom a la Publicitat, Veu de Catalunya, Correo Catalan, Las Noticias, etc.?

Supòs que per ara no hi ha que pensar en col·locar exemplars a l'Ajuntament. Paciència!

14. Es tracta dels papers aferrats, com el que hem copiat a la introducció, amb què Mn. Alcover havia ocultat o modificat en els volums de què disposava les referències a la participació de Galmés en els volums lul·lians publicats.

15. La carta és en paper de dol.

I a la Diputació? Hi he d'enviar el[s] 50 exemplars que hi envia-rem abans? Jo pensava enviar-los a la llibreria «Verdaguer» qui se cuidaria de fer-los arribar a la Diputació.

Si tenim cap llibreter per la venta, que vos interessi n'hi envii, comunicau-m'ho, si us plau. Jo tenc avisats en Verdaguer, en Babra [?] i la Editorial Catalana. Aquests dos últims encara no m'han contestat acceptant. El gerent de ca'n Verdaguer, sí.

Aquí ens han *expedientat* en Joan Capó,¹⁶ inspector de 1ª ensenyança, per separatista (!). Supòs, emperò, que no passarà cosa major; car la denúncia i el procediment seguit, semblen mes d'una mica irregulars, i l'inculpat no passa de regionalista i encara *bien entendido*. Crec se tracta d'una venjança vulgar.

Som ben vostre ab tota consideració.

Salvador Galmés

Palma de Mallorca (Almudaina, 8) a 20 d'octubre. de 1923.

XIV

[DE SALVADOR GALMÉS A LLUÍS NICOLAU D'OLWER]

Sr. D. Lluís Nicolau d'Olwer

Molt car senyor i amic: Adjunta va l'instància que m'aconsellau. Triau l'exemplar que cal. Va també una pòlça d'a pesseta per si es necessària.

També present la vostra indicació per enviar exemplars a cadascun dels membres de la Secció Filològica.

Ara permeteu-me vos demani un consell.

Sembla que prest o tard, les Diputacions desapareixeràn. Com l'auxili principal i casibé únic de la publicació, sia el de la Diputació de

16. Joan Capó i Valls de Padrinas (Felanitx, 1888 - Palma, 1952) fou inspector de primer ensenyament. Es caracteritzà pel seu ideari regionalista, encara que després s'adaptà als diversos sistemes polítics (la Dictadura, la República i el franquisme) amb excessiva facilitat.

Balears i el vostre, si desapareixen, me faltarà. Creis vos que conven-dria suspendre la publicació per ara? Vos agrairia me contestasseu prest, car ja he començat l'altre tom, i si ho he de suspendre, me con-vé fer-ho tot d'una, per tal d'evitar despeses.

Som sempre ben vostre afectuosament i devota

Salvador Galmés

Palma, 31 d'octubre de 1923

Escriuré a l'Editorial Políglota, i an en Joan Estelrich.

XV

[DE SALVADOR GALMÉS A LLUÍS NICOLAU D'OLWER]¹⁷

Sr. D. Lluís Nicolau d'Olwer
Barcelona

Mon bon amic: He vist el vostre article de la *Publicitat*.¹⁸ Grans mercès! Per correu certificat envii un exemplar del tom acabat de pu-blicar al Director del vostre diari, igual que n'envii al director de la Veu de Catalunya, i a Mn. Barrera [?] del *Correo Catalán*.

Vaig escriure ja fa dies an en Joan Estelrich, per que digués alguna cosa a la Veu, i no sé haja dit res. Paciencia!

Me plau el vostre article. Crec que es hora de que la Follia abati el Seny. Ja en tenim massa de seny, com deis molt oportunament i be.

Ja tenc tirat el primer full del tom III, i a punt de tirar el segón. Tem que me faltarà paper: algunes resmes; car les quatre milia ques-tions que conté posant-les separades per punts apartats, menjaràn molt de paper, de manera que a més de la perdua del paper, hauré de pagar com a plens, alguns fulls blancs. Si de cas m'en falta de paper, ja

17. La carta és en paper de dol.

18. Lluís NICOLAU D'OLWER, *Homes i Llibres. Les obres de Ramon Llull*, «La Pu-blicitat» (18 novembre 1923).

us ho avisaré d'hora. Per ara no ho puc encara dir amb certesa. Tenc també la làmina policromada, molt ben feta, del ms. de Milà.

Mn. Alcover, ara puny per tal d'evitar que la nostra Diputació deixi de pendre'm 35 exemplars que prenia, ultra la subvenció de les 600 ptes. i que me neguin aquesta mateixa subvenció. No me fii gaire dels nostres diputats, i de moment estic molt pessimista; car tem un desastre econòmic. No cregueu que dic això per demanar-vos més auxili. Ja m'en heu donat prou, i el vos agraiesc ben coralment. Lo que sí me plauria que poguesseu activar la adquisició dels 50 exemplars per part de la Mancomunitat, i que les me pagassin prest. Probablement el disabte pròxim les rebra el Sr. Domenech, qui ja té les meues instruccions en el sentit de guardar-los a disposició personal vostra. De manera que en esser hora d'enviar-los a la Mancomunitat, vos haurieu de pendre la molestia d'avisar-lo.

El Sr. Rodríguez Marín,¹⁹ director de la Biblioteca Nacional, me té promès influir per tal que el Ministeri d'Instrucció publica me prenga els 100 exemplars que solia pendre.

Desig poder parlar amb vos, si de cas comptau venir prest a Mallorca, vos agrairia m'ho manifestasseu. Ja vos esperava p'el juliol passat, i quant vaig esser (de correguda) a Barcelona p'el mes d'agost, vos no hi ereu.

Ja he parlat (o escrit) prou.

Sempre vostre amb tot afecte

Salv. Galmés

Palma, 21 de nobre. de 1923
C/v. Almudaina, 8.

19. Francisco Rodríguez Marín (Osuna, 1855 - Madrid, 1943) fou director de la Biblioteca Nacional i, des de 1923, bibliotecari perpetu de la Real Academia de la Lengua.

XVI

[DE SALVADOR GALMÉS A LLUÍS NICOLAU D'OLWER]²⁰

Sr. D. Lluís Nicolau d'Olwer

Bon amic: Molts d'anys!
Diuen els nostres mariners:
«Mai perdis l'esperança:
darrera una maror ve una bonança.»

Me comunicaren l'acort d'adquisició dels 50 exemplars, més dues col·leccions completes. Mercès!

Què hi ha que fer ara per cobrar, i per cobrar prest?

A ultims de la present setmana enviaré les dues col·leccions completes a la llibreria «Verdaguer», a disposició vostra.

Devotament vostre

Salv. Galmés

XVII

[DE SALVADOR GALMÉS A LLUÍS NICOLAU D'OLWER]

Palma de Mallorca, a 31 de debre. de 1925.

Sr. En Ll. Nicolau d'Olwer

Car amic: Està per acabar la publicació del vol XIII de les obres de R. Lull (III d'Arbre de Sciencia), i'm manquen dues resmes de paper. Si l'Institut d'Estudis Catalans les me podia enviar a ses despeses, com l'altre paper emprat, vos ho agrairia de bon cor. La remesa podria fer-se, com abans, als «Srs. Amengual y Muntaner, impressors, al carrer del Conquistador —Palma de Mallorca.»

20. Acompanya aquesta lletra un full imprès, corresponent a la pàgina de l'edició lulliana on consten els volums apareguts fins al moment. Al final i a mà, de la lletra de Galmés, s'hi pot llegir: «Demandes: A Mos. Salvador Galmés / Almudaina, 8 / Palma de Mallorca / — / Venda: A la llibreria 'Verdaguer' / Rambla del Centro, 5 / Barcelona». La carta és en paper de dol.

He seguit, d'ací estant, el vostre pelegrinatge durant aqueixos dos anys son passats.²¹ I què us en diria? — L'Evangelí diu: «Beati qui persecutionem patientur...»

Vos desig ben coralment un any nou ple de prosperitats.
Som ben vostre.

afectuosament in Xto.

Salv. Galmés

C/v. Almudaina, 8.

XVIII

[DE SALVADOR GALMÉS A LLUÍS NICOLAU D'OLWER]

Palma de Mallorca
14 febrer de 1926

Sr. D. Lluís Nicolau d'Olwer

Molt car amic: Esperava rebre el paper per l'edició R. Lull per testimoniar-vos de bell nou el meu agraïment; però en vista de que tarda, no vull esperar més. Grans mercès! Així mateix, si no es molestar-vos, vos agrairia activasseyu la remesa del paper.

També vos demàn: En acabar aquest volum III i últim de l'«Arbre de Sciència», què he de fer? Comprenc la penúria econòmica de l'Institut, i per això me dol demanar-vos nous subsidis de paper per continuar l'edició. Convendria suspendre-la fins a millor avinentesa? En cas de seguir-la, pensava de publicar totduna un volum de *Proverbis*, i vos prec me doneu el vostre parer.

Jo també veig malmeses il·lusions de tota ma vida en els dos closos qui me son mes cars. He hagut de sortir de la curia episcopal, després de

21. Galmés es refereix al període fora de Catalunya que Nicolau passà els dos anys anteriors. L'any 1924 Nicolau d'Olwer havia anat a Sicília, becat per la Fundació Rabell, per tal de preparar una edició crítica de la *Crònica* de Ramon Muntaner. I l'any 1925, amb motiu de l'enduriment de la Dictadura de Primo de Rivera, es va exilar a Ginebra.

20 anys de esmersar-hi lo millor de mes energies, per una incomprensió estúpida de qui menys caldria esperar-la; i veig, com vos, calcigades *more pecudum* [?] les coses més sagrades. I hom no hi pot fer res!...

Devotament vostre in Xto.

Salvador Galmés

C/v. Almudaina, 8

XIX

[DE SALVADOR GALMÉS A LLUÍS NICOLAU D'OLWER]

Palma de Mallorca
17 de març de 1926

Sr. D. Lluís Nicolau d'Olwer

Molt car amic: Dia 14 de febrer passat us vaig escriure dient-vos que esperava rebre les dues resmes de paper per l'edició R. Lull, per testimoniar-vos de bell nou el meu agraïment; pero en vista de que no l'havia rebut, ni encara ara, vos suplic vos pre[n]gueu la molestia d'activar la remesa. També vos demanava: En acabar aquest volum III i últim d'Arbre de Sciencia, que he de fer? Comprenc la penuria econòmica de l'Institut i per això me dol demanar-vos nous subsidis de paper (ja no parlo de les 1000 ptes. que us digué en Juvà [?]) per continuar l'edició. Convendria suspendre-la fins a temps millor? En cas de seguir-la, pensava publicar totduna un volum de Proverbis, i vos prec me doneu el vostre parer.

No he rebuda contestació a dita lletra de 14 de febrer, i per això la repeteixo, suposant no la deveu haver rebuda.

Devotament vostre in Xto.

Salvador Galmés

C/v. Almudaina, 8

XX²²

[DE SALVADOR GALMÉS A LLUÍS NICOLAU D'OLWER]

He rebudes les dues resmes de paper, edició R. Lull. Mercès.
Saluts.

Contestau-me, si us plau a l'altra lletra data ahir.

SALVADOR GALMÉS
PREVERE ADVOCAT
NOTARI APOSTOLIC

18-III-26
PALMA DE MALLORCA

XXI

[DE SALVADOR GALMÉS A LLUÍS NICOLAU D'OLWER]

Palma de Mallorca
(Almudaina, 8)
15 d'abril de 1926

Sr. D. Lluís Nicolau d'Olwer

Bon amic: Seguiré, Deu volent, la publicació d'Obres de R. Lull; cal, empero, que entre vos i els vostres amics, m'aideu a fer una cinquentena de suscripcions a Barcelona. Avui no mes n'hi ha unes 40, i haurien d'arribar a un centenar. Escric an en J. Estelrich, i l'amic G. Forteza escriurà al Sr. Casacuberta d'«Els Nostres Clàssics». Per tant us prec que tingau la gentilesa de procurar fer-me alguns suscriptors, així com bonament podreu, i d'enviar-me'n llista amb noms i adreces clares.

D'ací alguns mesos me caldrà tenir paper per començar el tom de «Proverbis». Calcul n'hauré mester unes trenta resmes.

22. Targeta de visita.

Dispensau-me l'abús de confiança, i sabeu vos rest agraïdíssim p'el vostre comportament amb mi.

Vostre devotament in Xto.

Salvador Galmés

XXII

[DE SALVADOR GALMÉS A LLUÍS NICOLAU D'OLWER]

Palma de Mallorca

(Almudaina, 8)

22 de juny de 1926

Sr. En Lluís Nicolau d'Olwer

Molt car amic: Me sembla us vaig escriure dient-vos que em podieu fer remetre 30 resmes de paper p'el tom de *Proverbis* que pens començar aviat. El motiu de demanar-vos ja el paper, era que temia no'm bastàs el que tenc, per acabar el vol. III del *Arbre de Sciencia*.

Realment, me falta paper per el mig plec de portada, total devers mija resma, i estic aturat. Serieu tan amable que'l me fesseu remetre? Lo mateix me fa rebre-la sola, com formant part de les 30 per als *Proverbis*. Com us he dit estic aturat per aquesta manca, i us agrairia la remesa aviat.

Totduna d'enllestit vos enviaré els exemplars que me indicaveu. Me sembla son sis. Si us en calen mes digau-ho.

Coralment vostre

Salvador Galmés

XXIII²³

[DE SALVADOR GALMÉS A LLUÍS NICOLAU D'OLWER]

Palma de Mallorca
 (Almudaina, 8)
 17 de març de 1926

Sr. D. Lluís Nicolau d'Olwer

Molt car amic: Vaig rebre 10 resmes de paper de Ca'n Guarro. Per ara n'hi ha prou. Grans mercès!

Tenc llest el vol. III d'Arbre de Sciencia. Digau-me, si us plau, quants d'exemplars en voleu i on les vos he d'enviar. Us remetré tot-duna els vostres, però, pensava, de no posar els altres en venda fins passat l'estiu. Si creis que n'he d'enviar directament a alguna persona, entitat o periòdic, vos prec m'ho vullau dir.

Tenc presentada una instància a la Diputació provincial de Barcelona per que m'en prenguin 50 exemplars, com acostumaven, i no sé per quines aigües corre tal instància. Si en podieu saber notícies, i cas de que calgués, activar-en la tramitació,²⁴ o al menys orientar-me per fer-la activar, vos ho agrairia.

Som coralment vostre in Xto.

Salvador Galmés

23. De la lletra de Nicolau d'Olwer, hi ha escrit: «Contestada 9-VIII-1926».

24. Ratllat: «vos ho agrairia».

XXIV

[DE SALVADOR GALMÉS A LLUÍS NICOLAU D'OLWER]

SALVADOR GALMÉS

EDITOR DE LES OBRES ORIGINALS

DE RAMON LULL

PALMA DE MALLORCA – ALMUDAINA 8 -, 9 d'octubre de 1927

Sr. D. Lluís Nicolau d'Olwer. - Barcelona

Molt car amic i senyor: Dispensau-me, vos prec, la llibertat de demanar-vos informes, reservats, morals i socials d'un jove qui diu que vos coneix i que li heu confiat algú treball no sé si relacionat amb la «Fundació Bernat Metge». Ha nom Ramir Sanchez i Crespo i es llicenciat, crec, en Filosofia i Lletres, qui actualment es a Mallorca, i, *ferit d'amor*, (?) vol festetjar la filla d'un molt amic meu i admirador vostre (n'Ignasi Fortesa-Rey).²⁵ Tractant-se d'un desig ben natural i d'un deure de pare, esper que, si bonament podeu, ens fareu el servei que vos deman, com més aviat millor, i pel qual vos anticip grans mercès.

Tenc tirada una tercera part, mes o menys, del tom de «Proverbis» de Ramon Lull, que Deu volent sortirà devers mitjàn l'any qui vè. Vos re[iter]²⁶ lo que ja sabeu: que la vostra cooperació es eficaç per a la publicació, i em plau de reconèixer-ho, tot repetint-me ben cordialment vostre in Xto.

Salvador Galmés

25. Ignasi Fortesa-Rey i Fortesa (Palma, 1885-1953) fou odontòleg i polític. Fundà i presidí el Centre Regionalista de Mallorca. L'any 1931 participà en l'Assemblea que discutia el projecte d'Estatut d'Autonomia de Balears i el 1936 va signar la Resposta al Manifest dels Catalans. Era amic íntim de Mn. Salvador Galmés.

26. El mot és inacabat. Arriba al final de la pàgina i no l'acaba d'escriure a la següent. Supòs que vol dir «reiter».

XXV

[DE SALVADOR GALMÉS A LLUÍS NICOLAU D'OLWER]

SALVADOR GALMÉS

EDITOR DE LES OBRES ORIGINALS

DE RAMON LULL

PALMA DE MALLORCA – ALMUDAINA 8 -, 18 de març de 1930

Sr. D. Lluís Nicolau d'Olwer.

Molt car amic i senyor: Rellegant aquests dies el que dieu de l'edició de les obres de Ramon Lull en els vostres «Paisatges de la nostra història»,²⁷ he pensat que, si vull acabar l'edició dels texts originals, no'm cal badar, car tot just em queda, de vida normal, el temps necessari. Hauria de publicar un volum cada any, però bé sabeu que les condicions econòmiques de la publicació, avui no permeten fer-ho. He pensat: 1er. Seria factible que la Diputació (o Mancomunitat) de Barcelona subvencionés la publicació amb 1000 ptes. anuals (o per tom a publicar) i una subscripció de 25 exemplars que pujaria unes 500 ptes. més? 2ⁿ. Seria factible la mateixa subvenció y subscripció per part de l'Ajuntament de Barcelona? En cas afirmatiu, creís que es hora oportuna de demanar-ho? Com tendria de fer-ho? Si calia, jo vendria a Barcelona a gestionar-ho personalment, comptant sempre amb la vostra ajuda, única, gairebé, que no m'ha fallat.

Esper que tendreu la gentilesa de contestar-me. Jo podria venir dins la darrera desena d'abril, passat Pasqua.

Ja sabeu que us estic agraidíssim per la vostra gestió a favor de la publicació, sense la qual aquesta restaria interrompuda.

¿Cal felicitar-nos dels canvis polítics? Fins ací... l'expectació es un desengany, abocat a un caos. No ens entenem a Mallorca entre nosaltres mateixos, i plana sobre els nostres una desorientació de be-

27. *Paisatges de la nostra història*, subtítulat «Assaigs i notes de literatura catalana», havia estat publicat el 1929 per la Llibreria Catalònia.

neits.²⁸ Si veiessiu una orientació acceptable, vos agrairia la m'insinuessiu.

Som atentament vostre, amb tot afecte i amor

Salvador Galmés

P.S. La Diputació de Barcelona qui abans prenia 50 exemplars de les obres de R. Lull, no ha presos els del vol XIII ni del XIV. Si creis que es pogués conseguir la seva adquisició per part de la nova Diputació, vos agrairia m'ho diguessiu. Bastaria que en prenguessin 40 exemplars de cada volum, car ja en tenen 10, adquirit[s] p'En Jordi Rubió per a les Biblioteques que depenen de la Diputació.

XXVI²⁹

[DE SALVADOR GALMÉS A LLUÍS NICOLAU D'OLWER]

Al Sr. D. Lluís Nicolau d'Olwer.
Ateneo Barcelonés – c. de la Canuda
Barcelona

Estimat senyor i amic: Fa uns quinze dies us vaig escriure demanant-vos si o no seria possible³⁰ d'obtenir i oportú de demanar una subvenció de la Diputació i de l'Ajuntament de Barcelona per a l'edició de les obres de R. Lull, amb l'objecte de poder publicar un tom per any. També us parlava de si seria factible que la Diputació actual prengués 40 exemplars dels volums XIII i XIV, que no va voler la Diputació primista [?]. Si calia jo vindria a Barcelona

28. Galmés potser es refereix als dos partits regionalistes mallorquins creats el 1930: el Centre Autonomista, de caràcter liberal, i el Centre Regionalista, format per exmauristes i proper a Francesc Cambó. Ambdós partits no arribaren a convergir fins al 1931. Galmés devia pensar que era una mala estratègia la divisió de les forces nacionalistes mallorquines, igualment com sembla que veia amb mals ulls les tensions entre Acció Catalana i la Lliga.

29. Tarja postal.

30. Ratllat: «i oportú».

passat Pasqua. Per si hagués de venir, vos prec contestació a la dita lletra.

Ben vostre in Xto.

Salv. Galmés

Palma, 9 d'abril de 1930.

XXVII

[DE SALVADOR GALMÉS A LLUÍS NICOLAU D'OLWER]

SALVADOR GALMÉS

EDITOR DE LES OBRES ORIGINALS

DE RAMON LULL

PALMA DE MALLORCA – ALMUDAINA 8 -, 6 de maig de 1930

Sr. D. Lluís Nicolau d'Olwer

Estimat senyor Nicolau:

Seguint les vostres indicacions, vos adjunto la petició a l'Ajuntament per veure d'obtenir una subvenció per a les obres de R. Lull. Espero tendreu la gentilesa de fer-li donar curs i de recomenar-la eficaçment.

Van segells de correu per valor de una pesseta, pel timbres municipals, si n'hi ha d'haver. Si manca res, vos prec ho supliqueu i ja us ho abonaré tot, amb el meu agraiment mes cordial

Sempre vostre in Xto.

Salvador Galmés

P.S. També trameto altra instancia semblant a la Diputació per conducte del meu conegut Felix Escales.³¹ Vos prec que també la faceu recomenar. Grans mercès!

31. Fèlix Escalas i Chamení (Palma, 1880-1972) fou professor auxiliar a la Facultat de Dret de la Universitat de Barcelona entre 1915 i 1918. L'any 1919 va dirigir el Banc

XXVIII³²

[DE SALVADOR GALMÉS A LLUÍS NICOLAU D'OLWER]

Al Sr. Ll. Nicolau d'Olwer.
Ateneo Barcelonés – c. de la Canuda
Barcelona

Molt Sr. meu i benivolgut amic: Necessit amb urgència 30 o 35 rai-
mes de paper per les obres de R. Lull, per acabar el volum de *Demos-
tracions* que ha de sortir enguany, i començar tot d'una un altre vo-
lum. La setmana qui ve, Deu volent, vendré a Barcelona i l'enteraré
dels motius de la pressa. Entretant, per a guanyar temps, si podieu co-
manar el paper, em farieu gran favor.

Fins a la proxima setmana.

Atentament vostre

Salvador Galmés

Palma, 22 d'octubre de 1930.

Urquijo Català i fou elegit diputat provincial per la Lliga. Va esser vicepresident i pre-
sident de la Comissió d'Hisenda de la Diputació de Barcelona i de la Mancomunitat
de Catalunya. Fou conseller de Finances, Governador General de Catalunya i Presi-
dent de la Generalitat de Catalunya.

32. Tarja postal.

XXIX

[DE SALVADOR GALMÉS A LLUÍS NICOLAU D'OLWER]

SALVADOR GALMÉS

PREVERE ADVOCAT

NOTARI APOSTOLIC

PALMA DE MALLORCA – ALMUDAINA 8 -, 2 de nobre.de 1930

Sr. Ll. Nicolau d'Olwer

Benvolgut Sr. Nicolau: Fa una quinzena de dies us vaig escriure pregant-vos que'm fesseu enviar paper per a les Obres de R. Lull, i dient-vos que aviat tendria el pler de veure-us a Barcelona. La setmana vaig esser-hi, i em vaig trobar que ereu a l'extranger; i com m'urgia lo del paper car el vol. XV ha de sortir abans de final d'any, em vaig prendre la llibertat d'encomanar-lo a Ca'n Guarro per tal de rebre'l aviat. Així mateix ho vaig dir al Sr. Martorell de l'I.d.E.C. – Per l'any qui ve compt de publicar un altre volum, i esper que l'Institut seguirà el seu patronatge: veritat?

Ara que era a confeccionar-se el pressupost municipal, vos prec que fasseu consignar-hi una subvenció per les Obres de R. Lull. Potser lo millor seria, prescindint de la forma en que vaig demanar (en l'instancia que tenguereu l'amabilitat de presentar-me), que'm donassen 1500 ptes. de subvenció, imponent-me la condició de publicar un volum cada any, i d'entregar-ne un número d'exemplars (10 ó 15 ó 20) a l'Ajuntament. Es la forma que ha adoptada el nostre Ajuntament de Palma.

Vos prec, encara, que si bonament ho podeu fer, us interesseu a la Diputació de Barcelona per tal que'm donin una subvenció de 2500 ptes. amb les mateixes condicions, entregant-li 40 exemplars de cada volum nou. En el fons això es lo mateix que demanava en l'instancia que hi vaig presentar per mitjà d'en Felix Escalles. En Jordi Rubió³³ m'aconsellà aquesta solució.

33. A la mort de Salvador Galmés, Jordi Rubió redactà la seva nota necrològica per a l'*Anuari de l'Institut d'Estudis Catalans* (Barcelona, 1952), ps. 75-77.

Perdonau-me tanta molestia i en canvi comptau amb el meu afecte mes cordial

Vostre in Xto.

Salvador Galmés

XXX

[DE SALVADOR GALMÉS A LLUÍS NICOLAU D'OLWER]

SALVADOR GALMÉS
PREVERE ADVOCAT
NOTARI APOSTOLIC

PALMA DE MALLORCA – ALMUDAINA 8 -, 8 de febrer de 1931

Sr. Ll. Nicolau d'Olwer

Estimat Sr. Nicolau: Fins avui, per mitjà del nostre amic en G. Forteza, no he sabut la vostra adreça, i veis ací el motiu de no haver-vos escrit més aviat per a expressar-vos la meva més sincera condolença per la mort de la vostra mare (a.c. s.). Realment que es més de dordre per les circumstàncies greus que us envolten.

Amic: recordeu-vos del *fiat voluntas Tua*, la mes alta i noble i consoladora superació de la nostra misèria, i no us abandoneu al pessimisme.

El vostre horitzó crec i esper que s'aclarirà aviat sense més conseqüències agreujadores que les d'una dilació molesta si, pero no pas llarga. Ho desig ben de veres i ho deman a Deu.

Entretant prec per la vostra cara difunta i per vos.

Compteu sempre amb la mes cordial estimació de vostre affm. amic i s.

in Xto.

Salvador Galmés